

Aleg. 131,

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zatwierdzenia uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego co do udzielenia gminie miasta Stryja pożyczki komunalnej w kwocie 100.000 zł.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Stryja starała się jeszcze w r. 1885. o pożyczkę komunalną z Banku krajowego w kwocie 70.000 zł., a Dyrekcyja i Rada nadzorcza Banku gotowe były przyznać jej tę pożyczkę w proszonej wysokości. Gdy jednak z powodu pożyczek już dawniej zaciągniętych, udzielenie tej pożyczki wymagało zezwolenia Wys. Sejmu po myśli §. 36. stat., a sprawa ta dla braku czasu na przeszłorocznej sesyi Wys. Sejmu załatwioną być nie mogła; wniosła ówczesna Reprezentacyja gminna miasta Stryja do Dyrekcyi Banku powtórna prośbę o pożyczkę w wysokości 38.000 zł., dla której zezwolenie Wys. Sejmu było zbędne.

Dyrekcya i Rada nadzorcza Banku przyzwoliła także i tę pożyczkę i przedłożyły sprawę Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia. Gdy jednak tymczasem katastrofa pożaru nawiedziła miasto Stryj, pozostała sprawa powyższej pożyczki w zawieszeniu.

Kłeska pożaru była tak wielką, że c. k. Rząd dla skutecznego zaradzenia skutkom jej, widział się spowodowanym postarać się o sprzężystszy Zarząd, rozwiązał, korzystając z postanowienia §. 109. ust. gm. Reprezentacyę gminną i ustanowił w porozumieniu z Wydziałem powiatowym tymczasowy zarząd pod kierownictwem c. k. Starosty w tym celu delegowanego z dodaniem dwunastu najpoważniejszych członków gminy miasta Stryja.

Zarząd ten z całą gorliwością i znajomością rzeczy zajął się zadaniem sobie powierzonym i wywiązuje się zeń chlubnie i skutecznie.

Zarząd ten wniósł do Banku krajowego prośbę o pożyczkę komunalną w kwocie 100.000 zł. celem spłaty długów już płynnych z wyjątkiem amortyzacyjnych, pokrycia kosztów regulacyi miasta i koniecznych po pożarze inwestycyj.

Dyrekcya Banku krajowego uchwaliła w dniu 10. Stycznia 1887. do L. 169. przychylić się do tej prośby, pomiędzy innymi także pod warunkiem, ażeby uchwała względem

zaciągnięcia tej pożyczki powzięta była przez zwyczajną legalną Radę gminną, aby była zatwierdzoną przez Radę powiatową, a skrypt zeznanym został przez legalnych pełnomocników tejże Rady gminnej.

Na posiedzeniu odbytem dnia 11. Stycznia 1887. uchwaliła Rada nadzorcza Banku krajowego upoważnić Dyrekcyę tegoż Banku do udzielenia gminie miasta Stryja powyższej pożyczki, a Dyrekcyja Banku przedłożyła akta tej sprawy Wydziałowi krajowemu, prosząc po myśli postanowienia §. 36. statutu o wyjednanie zatwierdzenia przez Wys. Sejm wymienionej uchwały Rady nadzorczej.

Przedłożone akta wykazują następujący stan sprawy.

Według inwentarza, sprostowanego po pożarze, a przez Wydział powiatowy zatwierdzonego na dniu 30. Grudnia 1886. L. 1.245 składają majątek gminy miasta Stryja:

1. Dobra Duliby i Grabowiec wartości	80.000 zł. — ct.
2. lasy wartości	29.000 „ — „
3. grunta (łąki i ogrody) wartości	19.100 „ — „
4. budynki (po pożarze i częściowem odbudowaniu) wartości	124.950 „ — „
5. prawa i przywileje	132.190 „ — „
6. zapasy materiałów, naturaliów	1.604 „ — „
7. sprzęty i rekwizyta	2.621 „ 63 „
8. kapitały czynne	48.025 „ 50 „
9. zaległości czynne	70.281 „ 10 „
10. zapas gotówki	712 „ 81 1/2 „
łącznie wartości	508.485 zł. 4 1/2 ct.

Stan bierny zaś wynosi:

a) Dług Towarzystwa kredytowego na dobrach Duliby i Grabowiec niespłaconą resztę	41.322 zł. 70 ct.
b) kasie sierocińskiej w Drohobyczu	1.200 „ — „
c) kasie oszczędności w Stryju	41.340 „ — „
d) funduszowi ubogich	2.818 „ 84 „
e) zaległości bierne	45.332 „ 25 1/2 „
łącznie w sumie	132.013 zł. 82 1/2 ct.

Czysty stan czynszu majątku gminy miasta Stryja przedstawia przeto wartość 376.471 zł. 22 ct. która w każdym wypadku dostateczną jest do dania wystarczającego bezpieczeństwa dla pożyczki w kwocie 100.000 zł. w. a. a to nawet w takim wypadku, gdyby wartość przedmiotów, składających majątek gminy miasta Stryja w skutek nieprzewidzianych okoliczności bardzo znacznie obniżyć się miała.

Podatki bezpośrednio opłacane w gminie miasta Stryja wynoszą sumę 44.149 zł. 39 ct. a właściwie po odliczeniu kwoty 4.902 „ 77 „ z podatku domowo czynszowego, z powodu czasowego uwolnienia, resztę . 39.246 zł. 62 ct. i ta kwota przy rozkładaniu dodatku gminnego cokolwiek zniży się, z powodu wyjątków ustanowionych w §. 83. ust. gm.

Gdy jednak gmina miasta Stryja dotąd wcale nie pobiera dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, tyle przynajmniej nie ulega wątpliwości, że w każdym razie gmina nawet w całej pełni nie będzie potrzebowała 30% dodatku do podatków bezpośrednich, w celu pokrycia corocznej spłaty na nią przypadającej z powodu zaciągnięcia tej pożyczki, a to nawet w takim wypadku, gdyby całą należytość z tego tytułu corocznie do spłaty przypadającą pokrywać miała wyłącznie tylko dochodem z dodatków do podatków bezpośrednich.

Gdy zatem cel, dla którego wymieniona pożyczka proszoną została, jest stosownie do §. 36. statutu dopuszczalnym, gdy Rada powiatowa zatwierdziła uchwałę zarządu gminnego, tyczącą się zaciągnięcia w mowie będącej pożyczki, a zatem uznała jej pożyteczność i potrzebę, gdy majątek gminy miasta Stryja daje dostateczne bezpieczeństwo dla proszonej pożyczki, nadto Dyrekcya dla wzmocnienia tego bezpieczeństwa wymaga intabulacyi łącznej na całym nieobciążonym nieruchomym majątku gminy a dotąd nie wyzyskane źródło z poboru dodatków gminnych do podatków bezpośrednich daje rękojmię, że gmina w każdym razie będzie w stanie uiszczać regularnie raty przypadające na oprocentowanie i stopniowe umarzanie zaciągnięte pożyczki, przeto okazuje się, że nie ma najmniejszej przeszkody przeciw zatwierdzeniu uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego, upoważniającej Dyrekcję do udzielenia w mowie będącej pożyczki.

Wydział krajowy będąc jednak równocześnie powołanym z mocy ustawy do czuwania nad interesami gminy, poczuwa się do obowiązku podniesienia okoliczności, że warunek przez Dyrekcję postawiony, ażeby: „uchwała względem zaciągnięcia tej pożyczki powzięta była przez zwyczajną legalną radę gminną, — a skrypt zeznany „został przez legalnych pełnomocników tejże Rady gminnej“ — jest zdaniem Wydziału krajowego zbędnym dla bezpieczeństwa pożyczki z Banku krajowego zaciągnąć się mającej, a dla interesów gminy miasta Stryja stać się może bardzo uciążliwym.

Zarząd gminy ustanowiony z mocy postanowienia §. 109. u. gm. powołanym jest wprawdzie tylko do tymczasowego załatwienia spraw aż do wyboru nowej Reprezentacyi gminnej. Z tego postanowienia wypływa jednak tylko ograniczenie mandatu tego tymczasowego zarządu co do czasu trwania jego upoważnienia, nie zaś co do rozciągłości przedmiotowej danego mu upoważnienia. Zarząd ten i owszem, przez przeciąg czasu, póki nowa Reprezentacya gminna ukonstytuowana nie zostanie, ma sobie przyznaną władzę pod względem przedmiotowym zupełnie takiej samej rozciągłości, jak zwykła z wyborów wyszła Reprezentacya gminna. Żadne postanowienie ani ustawy gminnej, ani też jakiegokolwiek innej ustawy nie daje podstawy do pojmowania władzy służącej Zarządowi gminnemu ustanowionemu z mocy §. 109. u. gm. w sposób odmienny bardziej ograniczony.

Gdy zatem zwykła z wyborów wyszła Reprezentacya gminna upoważniona jest prawnie obowiązywać gminę po za czas trwania swego mandatu wyborczego, przeto też nie ma najmniejszej podstawy do powątpiewania, że tymczasowość Zarządu gminnego ustanowionego z mocy §. 103. u. gm. nie może wywierać tego prawnego skutku, ażeby zobowiązania przez taki tymczasowy Zarząd w imieniu gminy przyjęte, nie miały dla gminy mocy obowiązującej, jak tylko do chwili ukonstytuowania się nowej Reprezentacyi gminnej z wyborów wyszłej. Takie zobowiązania zachowują i owszem dla gminy tak długo moc obowiązującą, na jak długo z zachowaniem prawnych formalności przyjętymi zostały; równie jak zobowiązania przyjęte przez zwykłą Reprezentację gminną sięgające po za jej peryod wyborczy.

Przy przeciwnem pojmowaniu tej kwestyi doszłoby się do tego, że żadna Reprezentacya gminna w ogóle nie mogłaby gminy prawnie zobowiązywać po za swój peryod wyborczy.

Takie pojmowanie rzeczy musiałoby zaś wszelkie racjonalne gospodarstwo gminne wręcz niemożliwym uczynić.

Mianowicie przechodząc do danej sprawy, — Rada gminna z wyborów wyszła uznała jeszcze przed pożarem miasta Stryja potrzebę zaciągnięcia pożyczki wysokości 70.000 zł. a. w., a Rada powiatowa zatwierdziła tę uchwałę Rady gminnej. Oczywiście jest rzeczą, że po pożarze potrzeba poczynienia wkładów nieodzownych wzrósć musiała.

Naturalnym wynikiem klęski spowodowanej pożarem jest zatem, że Reprezentacya gminna urzędująca po tej klęsce nie może poprzestać na pożyczce w pierwotnej wysokości,

lecz stara się o wyższą, tak, ażeby wystarczyć mogła na pokrycie wszelkich potrzeb i inwestycyj, tak przed wybuchem pożaru za potrzebne uznanych, jako też nieodzwanych dla usunięcia skutków doznanej klęski.

Jeżeli zatem Reprezentacya gminna, aczkolwiek tymczasowa, jednak właśnie w celu zagojenia ran przez pożar gminie miasta Stryja zadanych, przez c. k. Rząd w porozumieniu z Reprezentacyą powiatową ustanowioną, dla spełnienia zadania, dla którego utworzoną została potrzebuje w interesie gminy pożyczki tylko o kwotę 30.000 zł. a. w. wyższej od pożyczki, którą poprzednia Reprezentacya gminna za potrzebną uznawała w celu dopełnienia zadania sobie poruczonego i uchwała w imieniu gminy zaciągnąć pożyczkę w wysokości kwoty 100.000 zł. w. a., a pełna Rada powiatowa zatwierdza tę uchwałę zarządu gminnego; to warunek przez Dyrekcyę Banku postawiony, aby nowa Rada gminna z wyborów wyszła, uchwaliła zaciągnąć w mowie będącą pożyczkę, miałby tylko ten skutek, że Zarządowi gminnemu przez c. k. Rząd w porozumieniu z Reprezentacyą powiatową umyślnie ustawionemu w celu jak najodpowiedniejszego i najspieszniejszego zaradzenia skutkom klęski pożarnej, odjętą zostałaby możność wywiązania się w całej pełni ze swego zadania, zmuszając go do oddania w inne ręce prac w tym celu rozpoczętych, a zaledwo w części dokonanych.

Taki wynik nie byłby zgodnym z interesami gminy. Dlatego też względ na tę okoliczność i obowiązek na Wydziale krajowym ciężący czuwania nad interesami gminy, zwłaszcza tak srogą klęską dotkniętej, skłania Wydział krajowy do podniesienia także i tej strony powyższej sprawy Wysokiego Sejmu, — a liczne wypadki pouczają, że przy rozwiązywaniu Rad gminnych, tymczasowe zarządy gminne bywają uznawane za legalne Reprezentacye gminy w obec c. k. Sądów, tak w sporach cywilnych, jakoteż w sprawach nie spornych, tabularnych i t. d., i nie było ani jednego wypadku w kraju, żeby legitymacya tych zarządów była przez c. k. Sady kwestyonowaną.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zatwierdza uchwałę Rady nadzorczej Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem z dnia 11. stycznia 1887 upoważniającą Dyrekcyę tego Banku do udzielenia gminie miasta Stryja pożyczki komunalnej w kwocie 100.000 zł. w. a. w obligacyach komunalnych I. emisyi, a to nawet z pominięciem warunku ażeby uchwała względem zaciągnięcia tej pożyczki powziętą była przez zwyczajną legalną Radę gminną a skrypt zeznany został przez legalnych pełnomocników tejże Rady gminnej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Stycznia 1887.

Marszałek krajowy:

Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Smolka,

Członek Wydziału krajowego.